

Na osnovu člana 48 stav 2 Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list CG", broj 57/14) i člana 6 Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti ("Službeni list CG", broj 53/11) Ministarstvo ekonomije, donijelo je

PRAVILNIK O EKO DIZAJNU PROIZVODA KOJI UTIČU NA POTROŠNJU ENERGIJE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se zahtjevi za eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije i način utvrđivanja usklađenosti proizvoda sa tehničkim zahtjevima za eko dizajn proizvoda.

Eko dizajn proizvoda

Član 2

Eko dizajn je skup uslova koje mora da ispunjava proizvod koji utiče na potrošnju energije u pogledu zaštite životne sredine u periodu koji obuhvata proces njegovog nastanka, upotrebe i stavljanja proizvoda van upotrebe.

Proizvod koji utiče na potrošnju energije je svaki proizvod koji tokom upotrebe utiče na potrošnju energije, koji je stavljen na tržište ili u upotrebu, uključujući djelove namijenjene za ugradnju u te proizvode koji su stavljeni na tržište ili u upotrebu kao individualni djelovi za krajnje korisnike i čiji učinak na životnu sredinu može da se procijeni nezavisno (u daljem tekstu: proizvod).

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **sastavni djelovi i sklopovi** su djelovi namijenjeni za ugradnju u proizvode koji nijesu stavljeni na tržište i/ili u upotrebu kao individualni djelovi za krajnje korisnike ili se njihov učinak na životnu sredinu ne može procijeniti nezavisno;
- 2) **životni ciklus** su uzastopne ili međusobno povezane faze proizvoda od upotrebe sirovine do krajnjeg odlaganja;
- 3) **materijali** su svi materijali korišćeni u toku životnog ciklusa proizvoda;
- 4) **dizajn proizvoda** je skup postupaka kojima su pravni, tehnički, bezbjedonosni, funkcionalni, tržišni ili drugi zahtjevi koje proizvod mora da ispunjava objedinjeni i dati u tehničkoj specifikaciji;

- 5) **zahtjev za eko dizajn** je zahtjev koji se odnosi na proizvod ili dizajn proizvoda, namijenjen za poboljšanje njegovog učinka na životnu sredinu ili zahtjev za obezbjeđivanje informacija koji se odnose na aspekte životne sredine proizvoda;
- 6) **ekološki profil** je opis materijala, emisija i otpada u toku životnog ciklusa proizvoda koji je značajan sa aspekta njegovog mogućeg uticaja na životnu sredinu i izražen je u mjerljivim fizičkim količinama;
- 7) **aspekt životne sredine** je element ili funkcija proizvoda koji u toku njegovog životnog ciklusa može da bude u uzajamnom odnosu sa životnom sredinom;
- 8) **učinak proizvoda na životnu sredinu** je rezultat upravljanja proizvođača aspektima životne sredine proizvoda, a koji su navedeni u tehničkoj dokumentaciji;
- 9) **poboljšanje učinka na životnu sredinu** je proces unapređenja učinka proizvoda na životnu sredinu tokom uzastopnih generacija tog proizvoda, pri čemu sve performanse proizvoda na životnu sredinu ne moraju da budu istovremeno unaprijeđene;
- 10) **uticaj na životnu sredinu** je svaka promjena životne sredine koja je u cjelosti ili djelimično izazvana proizvodom tokom njegovog životnog ciklusa;
- 11) **procjena uticaja na životnu sredinu** je identifikacija i vrednovanje mogućih značajnih uticaja proizvoda na životnu sredinu i određivanje načina sprječavanja, otklanjanja, ublažavanja ili sanacije štetnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- 12) **stavljanje na tržište** je prva isporuka proizvoda na tržište Crne Gore;
- 13) **stavljanje u upotrebu** je prva upotreba proizvoda za pretpostavljenu namjenu od strane krajnjeg korisnika u Crnoj Gori.

II. OPŠTI USLOVI ZA EKO DIZAJN PROIZVODA

Stavljanje na tržište i/ili u upotrebu

Član 4

Proizvodi se mogu staviti na tržište i/ili u upotrebu ako su u skladu sa tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda utvrđenim posebnim propisima za tu grupu proizvoda (u daljem tekstu: tehnički zahtjevi) i ako su označeni CE znakom usaglašenosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

Grupe proizvoda, iz stava 1 ovog člana, su:

- 1) neusmjerene sijalice za domaćinstva;
- 2) fluorescentni izvori svjetlosti bez integrisanih prigušnica, izvori svjetlosti sa električnim pražnjenjem visokog intenziteta i prigušnice i svjetiljke za njihov rad;
- 3) električni motori.

Deklaracija o usaglašenosti

Član 5

Proizvođač ili njegov zastupnik izdaje deklaraciju o usaglašenosti proizvoda kojom potvrđuje i izjavljuje da je proizvod usaglašen sa tehničkim zahtjevima.

Deklaracija o usaglašenosti naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište proizvođača ili njegovog zastupnika,

- 2) opis modela proizvoda na način kojim se proizvod može jasno i nedvosmisleno identifikovati,
- 3) upućivanje na primijenjene harmonizovane standarde, ukoliko je to primjenjivo,
- 4) druge tehničke standarde i specifikacije, ako su korišćeni tokom dizajniranja proizvoda,
- 5) pozivanje na druge propise koji se primjenjuju prilikom stavljanja CE znaka usaglašenosti, ukoliko je primjenjivo, i
- 6) ime i prezime, odnosno naziv i potpis ovlašćenog lica proizvođača ili njegovog zastupnika.

Slobodno kretanje proizvoda

Član 6

Proizvod koji je u skladu sa tehničkim zahtjevima i nosi CE znak usaglašenosti može se staviti na tržište i/ili u upotrebu.

Proizvod za koji nijesu predviđeni tehnički zahtjevi za eko dizajn, stavlja se na tržište i/ili u upotrebu ako ima CE znak usaglašenosti.

Proizvod koji nije u skladu sa tehničkim zahtjevima može biti izložen na sajamskim manifestacijama, izložbama ili prezentacijama, ako ima vidno istaknutu oznaku da neće biti stavljen na tržište i/ili u upotrebu do njegovog usaglašavanja sa tehničkim zahtjevima.

III. OCJENJIVANJE I PROVJERA USAGLAŠENOSTI PROIZVODA

Postupci ocjenjivanja usaglašenosti proizvoda

Član 7

Prije stavljanja na tržište i/ili u upotrebu proizvođač ili njegov zastupnik sprovodi ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda sa tehničkim zahtjevima.

Ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda vrši se:

- 1) unutrašnjom kontrolom dizajna, u skladu sa Prilogom 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika, ili
- 2) sistemom upravljanja ocjenjivanjem usaglašenosti, u skladu sa Prilogom 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Proizvođač ili njegov zastupnik čuva deklaraciju o usaglašenosti i sve odgovarajuće dokumente o izvršenoj ocjeni usaglašenosti proizvoda koji je stavljen na tržište i/ili u upotrebu za period od deset godina od dana kada je proizveden posljednji proizvod.

Pretpostavka usaglašenosti

Član 8

Pretpostavlja se da je proizvod usaglašen sa tehničkim zahtjevima ako je označen CE znakom usaglašenosti.

Pretpostavlja se da je proizvod usaglašen sa tehničkim zahtjevima, ako je proizveden u skladu sa crnogorskim standardima kojima su prihvaćeni evropski harmonizovani standardi, čija je lista objavljena u "Službenom listu Crne Gore".

Provjera usaglašenosti proizvoda

Član 9

Provjera usaglašenosti proizvoda vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

IV. OBEZBJEĐIVANJE I DOSTUPNOST INFORMACIJA O PROIZVODU

Zahtjevi za sastavne djelove i sklopove

Član 10

Proizvođač ili njegov zastupnik koji stavlja na tržište sastavne djelove i sklopove, obezbjeđuje proizvođaču proizvoda odgovarajuće podatke o sastavu materijala i potrošnji energije, materijala i/ili resursa sastavnih djelova i sklopova.

Informacije za potrošače

Član 11

Proizvođači obezbjeđuju informacije korisnicima proizvoda koje se naročito odnose na:

- potrebne informacije o ulozi koju korisnici mogu imati u održivoj upotrebi proizvoda i
- ekološki profil proizvoda i bitne aspekte eko dizajna, ako se to zahtijeva za određenu grupu proizvoda.

Način prikazivanja informacija

Član 12

Deklaraciju o usaglašenosti, dokumente o ocjeni usaglašenosti i informacije iz člana 11 ovog pravilnika, proizvođač ili njegov zastupnik može, osim na crnogorskom jeziku, da prikaže i harmonizovanim simbolima ili priznatim kodovima ili drugim mjerama.

V. ZAVRŠNA ODREDBA

Stupanje na snagu

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. jula 2016. godine.

Broj:0601-142/1

Podgorica, 21.01.2016. godina

MINISTAR
dr Vladimir Kavarić

Unutrašnja kontrola dizajna

Unutrašnja kontrola dizajna je postupak kojim proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik sačinjava tehničku dokumentaciju proizvoda i obezbjeđuje i izjavljuje da proizvod ispunjava odgovarajuće tehničke zahtjeve utvrđene za određenu grupu proizvoda.

Proizvođač čuva deklaraciju o usaglašenosti koja može da obuhvati jedan ili više proizvoda.

Tehnička dokumentacija omogućava ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda sa utvrđenim tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda i naročito sadrži:

- a) opis i namjenu proizvoda;
- b) rezultate odgovarajućeg ekološkog ocjenjivanja koje je izvršio proizvođač i/ili pozivanje na određenu literaturu ili analize slučaja koje proizvođač koristi prilikom ekološkog ocjenjivanja, dokumentovanja i određivanja rješenja u dizajnu proizvoda;
- c) ekološki profil proizvoda, ukoliko je predviđen za grupu proizvoda, odnosno proizvod;
- d) specifikaciju dizajna proizvoda, povezanom sa aspektima životne sredine proizvoda;
- e) popis primijenjenih standarda, odnosno opis primijenjenih rješenja u cilju ispunjavanja tehničkih zahtjeva za određenu grupu proizvoda, ako standardi nijesu primijenjeni ili ne obuhvataju u potpunosti utvrđene tehničke zahtjeve;
- f) rezultate izvršenih mjerenja zahtjeva za eko dizajn, uključujući i podatke o usaglašenosti tih mjerenja sa utvrđenim tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda, odnosno proizvod.

Proizvođač obezbjeđuje da je proizvod proizveden u skladu sa specifikacijama o dizajnu iz stava 3 tačka d) ovog priloga i u skladu sa utvrđenim tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda.

Sistem za upravljanje ocjenjivanjem usaglašenosti

Sistem za upravljanje ocjenjivanjem usaglašenosti je postupak kojim proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik obezbjeđuje i izjavljuje da proizvod ispunjava odgovarajuće tehničke zahtjeve utvrđene za određenu grupu proizvoda.

Proizvođač čuva deklaraciju o usaglašenosti koja može obuhvatiti jedan ili više proizvoda.

Sistem za upravljanje ocjenjivanjem usaglašenosti može da se koristi za ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda ako proizvođač primjenjuje ekološke elemente i postupke u skladu sa ovim prilogom.

Elementi sistema za upravljanje i postupci na osnovu kojih proizvođač može da pruži dokaze da proizvod ispunjava tehničke zahtjeve za određenu grupu proizvoda su:

1. Politika učinka proizvoda na životnu sredinu

Proizvođač dokazuje usaglašenost proizvoda sa tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda i utvrđuje i prati ciljeve i indikatore u vezi učinka proizvoda na životnu sredinu sa ciljem poboljšanja cjelokupnog učinka proizvoda na životnu sredinu.

Mjere za poboljšanje učinka proizvoda na životnu sredinu i za uspostavljanje ekološkog profila proizvoda tokom njegovog dizajniranja i proizvodnje, proizvođač dokumentuje na sistematski i hronološki način u formi pisanih procedura i instrukcija, ako je to predviđeno za određenu grupu proizvoda.

Procedure i instrukcije iz stava 2 ove tačke naročito sadrže:

- a) listu dokumenata koja se sačinjavaju u postupku usaglašenosti proizvoda kojima se dokazuje usaglašenost i dokumenata koja treba da budu dostupna nadležnim organima;
- b) ciljeve i indikatore učinka proizvoda na životnu sredinu i organizacionu strukturu proizvođača, odgovornosti, ovlašćenja menadžmenta i raspodjele resursa u vezi njihovog sprovođenja i održavanja;
- c) provjeru i ispitivanja koje je potrebno sprovesti nakon proizvodnje kako bi se potvrdile karakteristike proizvoda u odnosu na indikatore učinka na životnu sredinu;
- d) procedure kontrole potrebne dokumentacije, koja mora da se redovno ažurira;
- e) metode za provjeru sprovođenja i efektivnosti ekoloških elemenata sistema za upravljanje.

2. Planiranje

Proizvođač uspostavlja:

- a) procedure za utvrđivanje ekološkog profila proizvoda;
- b) ciljeve i indikatore učinka proizvoda na životnu sredinu, uključujući tehnološke opcije, vodeći računa o tehničkim i ekonomskim zahtjevima;
- c) način ostvarivanja ciljeva iz podtačke b) ove tačke.

3. Implementacija i dokumentacija

Dokumentacija sistema za upravljanje naročito obuhvata:

- a) odgovornosti i ovlašćenja svih učesnika u postupku proizvodnje proizvoda sa ciljem obezbjeđenja što boljeg učinka proizvoda na životnu sredinu i izvještavanja o funkcionisanju proizvoda radi kontrole i poboljšanja proizvoda;

- b) tehnike za kontrolu dizajna i sprovedene provjere, kao i procese i mjere koje su korišćene prilikom dizajniranja proizvoda;
- c) informacije proizvođača o bitnim ekološkim elementima sistema za upravljanje i procedure kontrole svih potrebnih dokumenata.

Dokumentacija o proizvodu naročito sadrži:

- a) opšti opis i namjenu proizvoda;
- b) rezultate sprovedenih ekoloških analiza i/ili preporuka za literaturu ili studije slučaja za ekološko ocjenjivanje koje je proizvođač koristio prilikom evaluacije, dokumentovanja i određivanja rješenja za dizajn proizvoda;
- c) ekološki profil, ako je to predviđeno tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda;
- d) rezultate izvršenih mjerenja zahtjeva za eko dizajn, uključujući i podatke o usaglašenosti tih mjerenja sa utvrđenim zahtjevima za određenu grupu proizvoda;
- e) popis primijenjenih standarda, odnosno opis primijenjenih rješenja u cilju ispunjavanja tehničkih zahtjeva za određenu grupu proizvoda, u slučaju da standardi nijesu primijenjeni ili ne obuhvataju u potpunosti utvrđene tehničke zahtjeve.

4. Aktivnosti za provjeru i korekciju

Proizvođač:

- a) preduzima sve potrebne mjere sa ciljem obezbjeđenja da je proizvod proizveden u skladu sa specifikacijom za dizajn i sa tehničkim zahtjevima za određenu grupu proizvoda;
- b) utvrđuje i sprovodi procedure za istraživanje i rješavanje neusklađenosti i vrši promjene u dokumentovanim procedurama koje proizilaze iz preduzetih korektivnih mjera;
- c) vrši unutrašnju reviziju sistema za upravljanje u vezi njegovih ekoloških elemenata, najmanje svake treće godine.